

Inhoud

Inleiding	9
1. Voorspel onder koning Willem I	15
<i>Financiën onder Willem I</i>	15
<i>De koopman-koning en de schuld</i>	17
<i>Volharding en kritiek</i>	22
2. Het vaderland in beweging: hervorming en bezuiniging, 1840-1847	27
<i>Het leven rond 1840</i>	28
<i>Bekendmaking der financiën</i>	31
<i>De zomer van 1843</i>	39
<i>Onrust en monsterwet</i>	44
1840-1847	61
3. Een liberale roep om billijke belastingen. Minister Van Bosse,	
1848-1853	63
<i>Twee voorstellen van een 'knap rekenmeester'</i>	64
<i>Van Bosse onder Thorbecke</i>	76
<i>Van Rochussen tot de aftocht van Van Bosse: een tijd van zoekende hervormers</i>	86
4. Accijnshervormingen onder conservatief bewind, 1853-1861	89
<i>Het leven rond 1853-1861</i>	89
<i>'Van Hall weer aan het laadtje'</i>	92
<i>Een ijdel en krachteloos minister: Agnites Vrolik</i>	96
<i>Een zwakke poging tot hervorming: minister Vrolik in het kabinet-Van der Brugghen</i>	104
<i>De baten uit Indië</i>	108
<i>Drie kortstondige conservatieve kabinetten</i>	110
<i>Gemeentelijke financiën</i>	113
1853-1861	116

5. Het belastingstelsel andermaal onder de loep, 1862-1868	119
<i>Het leven rond 1862-1868</i>	119
<i>Thorbecke II</i>	122
<i>Ideeën voor sociale hervorming: de jonge Pierson en Van Houten</i>	132
<i>Fransen van de Putte: Indië als splijtzwam</i>	135
<i>Discussie over Indië</i>	137
<i>Het kabinet-Van Zuylen-Heemskerk: een democratische crisis</i> . .	140
<i>De gevolgen van de gemeentewet van 1865</i>	145
1862-1868	148
6. 'Wat wij behoeven is een verjongingskuur'. Liberalen in een	
overgang 1869-1879	151
<i>Het leven in de jaren zeventig</i>	151
<i>De laatste oude liberalen: Van Bosse en Thorbecke (1868-1872)</i>	156
<i>Liberale onzekerheid</i>	167
<i>Conservatieven aan het roer, Kappeyne en Kuyper op de</i>	
<i>achtergrond</i>	172
<i>Financiële verhoudingen</i>	179
<i>Staathuishoudkundige denkbeelden</i>	181
<i>Kappeyne en Gleichman: twee liberale richtingen</i>	184
1869-1879	189
7. Sociaal-liberalen tussen de belastingvoorstellen, 1879-1891	193
<i>Het leven in Nederland</i>	193
<i>Een zakenkabinet met een rentebelasting</i>	195
<i>Terugbetaling aan Indië?</i>	203
<i>Heemskerk II</i>	204
<i>'Aan proeven en ontwerpen heeft het niet ontbroken, aan</i>	
<i>eensgezindheid overal'</i>	209
<i>Bloem en een grondwetsherziening: voortgang onder Heemskerk</i>	212
<i>De sociaal-liberalen verzetten de wissels</i>	216
<i>Het kabinet-Mackay: een groepje heterogene bestanddelen</i> . . .	223
<i>De gemeenten gefixeerd</i>	232
1879-1891	233
8. Liberale belastingzege, 1891-1894	237
<i>In Nederland en in Indië</i>	237
<i>Politiek en denkbeelden</i>	239
<i>Een liberaal kabinet gevormd</i>	243

<i>'Ik zit nu eenmaal vol idealen'</i>	248
<i>Wittebroodsweken</i>	251
<i>Het eerste bedrijf: de vermogensbelasting en accijnshervormingen</i>	253
<i>Het tweede bedrijf: de belasting op bedrijf en beroep</i>	261
<i>Kieswet en val</i>	265
<i>Nasleep van Piersons inkomstenbelasting</i>	267
<i>1891-1894</i>	268
Conclusie. Het grillige pad naar een rijksinkomstenbelasting in	
Nederland	271
<i>De financiën</i>	274
<i>De politiek</i>	278
<i>Het denken</i>	287
<i>Omwillen der billijkheid</i>	291
Dankwoord	293
Noten	295
Geraadpleegde bronnen	333
<i>Ongepubliceerde bronnen</i>	333
<i>Gepubliceerde bronnen</i>	334
Bronpublicaties	334
Periodieken	335
Tijdschriften	335
Algemene literatuur	347
Register	359
Summary	363

